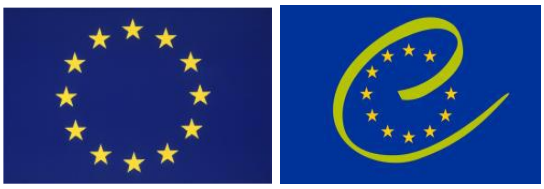
Biuletyn Europejski nr 11 (106)/2022*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne Unii Europejskiej 4

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 4

Cudzoziemcy 5

Konkurencja 6

Postanowienia finansowe 7

Podatki 10

Polityka społeczna 12

Swobodny przepływ towarów 13

Swobodny przepływ osób 14

Zamówienia publiczne 15

Zasady ogólne 20

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 22

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 29

* Biuletyn opracowywany przez Wydział Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 2 listopada 2022 r. Polski rząd złożył do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej skargę na unijne rozporządzenie o dobrowolnej redukcji zużycia gazu. W skardze podniesiono, że rozporządzenie zostało wydane z naruszeniem traktatów unijnych, ponieważ nie było procedowane zgodnie z procedurą przewidującą jednomyślność. Rozporządzenie zostało przyjęte początku sierpnia br. przez Radę UE w procedurze pisemnej większością kwalifikowaną. Państwa członkowskie UE zgodziły się zmniejszyć w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. swoje zapotrzebowanie na gaz o 15 proc. w porównaniu ze średnim zużyciem w ciągu ostatnich pięciu lat i zastosować w tym celu wybrane przez siebie środki.

- 3 listopada 2022 r. upłynął rok od rozpoczęcia naliczania w stosunku do Polski kary za niewykonanie postanowienia TSUE z 14 lipca 2022 r., nakazującego zawieszenie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Suma kar osiągnęła poziom 365 mln euro, większość tej kwoty została już potrącona z należnych Polsce funduszy.

- 14 listopada 2022 r. porozumieniem – w terminie traktatowym – zakończyły się negocjacje między Radą UE a Parlamentem Europejskim w sprawie budżetu UE na 2023 r. Podczas ustaleń szczególną uwagę zwrócono na wsparcie dla tzw. zielonej i cyfrowej transformacji oraz działania związane z prowadzoną w dalszym ciągu wojną na Ukrainie, na które dodatkowo zwiększono środki finansowe.

- 22 listopada 2022 r. Rada zatwierdziła wspólny tekst ogólnego budżetu UE na 2023 r. Budżet poparła wymagana większość kwalifikowana.

- 23 listopada 2022 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C-175/21 w odpowiedzi na pytanie prejudycjalne Sądu Okręgowego w Warszawie. Spór dotyczył naruszenia praw spółki będącej właścicielem unijnych znaków towarowych JBL oraz Harman, przez dystrybutora sprzętu audiowizualnego, który bezprawnie wprowadził na polski rynek spoza terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) towary oznaczone tymi znakami (import równoległy). Wyrok potwierdza, że producenci nie mają obowiązku wskazywania na towarach ich rynku przeznaczenia, a dodatkowo podkreśla potrzebę weryfikowania przez

sprzedawców, czy towary w ich ofercie – mimo że oryginalne – nie zostały sprowadzone do UE z naruszeniem prawa (zob. s. 13).

▪ 24 listopada 2022 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C-166/21, będący był efektem skargi wniesionej przez Komisję Europejską przeciwko Polsce (ECLI:EU:C:2022:922). Na podstawie art. 258 TFUE Komisja wniosła ona o stwierdzenie, że Polska uchybiła zobowiązaniom wynikającym z art. 27 ust. 1 lit. d) dyrektywy 92/83/EWG w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowanych od alkoholu i napojów alkoholowych, oraz z zasady proporcjonalności. Uchybienie to miało polegać na pozbawieniu importera zwolnienia z podatku akcyzowego – które ma charakter obowiązkowy w przypadku alkoholu etylowego używanego do produkcji lekarstw – jeśli nie wybierze on procedury zawieszenia poboru akcyzy.

Trybunał oddalił skargę KE, gdyż uznał zarzut Komisji za bezzasadny. Trybunał stwierdził, że celem art. 27 ust. 1 lit. d) dyrektywy 92/83/EWG jest zneutralizowanie wpływu ujednoliconego podatku akcyzowego na alkohol używany do produkcji lekarstw, niezależnie od tego, czy jest to alkohol wchodzący w ich skład, czy konieczny jedynie do ich wytwarzania. Trybunał przypomniał, że zgodnie z tą dyrektywą państwa członkowskie mogą ustalić warunki w celu zapewnienia prawidłowego i uczciwego stosowania zwolnień z podatku oraz zapobiegania wszelkim wypadkom uchylania się od przepisów, ich omijania lub naruszania. Warunki te nie mogą wykraczać poza to, co niezbędne do osiągnięcia celu oraz powinny być oparte na konkretnych, obiektywnych i podlegających weryfikacji dowodach istnienia poważnego ryzyka uchylenia się od przepisów, ich omijania lub naruszania.

▪ 30 listopada 2022 r. Komisja Europejska podjęła decyzję, by zarekomendować zamrożenie 7,5 mld euro z polityki spójności dla Węgier. Komisja uznała, że deklaracja premiera Viktora Orbana w przedmiocie wprowadzenia reform przywracających praworządność nie została zrealizowana.

Nowe akty prawne UE

[*) Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/2299 z dnia 15 listopada 2022 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 w odniesieniu do struktury, formatu, szczegółów technicznych i procedury dotyczących zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu (Dz.Urz. z 25.11.2022 r., L 306, s. 1–98).

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2022/2294 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1338/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do statystyk dotyczących infrastruktury opieki zdrowotnej, zasobów ludzkich w opiece zdrowotnej i korzystania z opieki zdrowotnej (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz.Urz. z 24.11.2022 r., L 304, s. 42–52).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 listopada 2022 r. w sprawach połączonych C-704/20 i C-39/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid przeciwko C, B i X przeciwko Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Zastosowanie środka detencyjnego wobec obywateli państw trzecich – Prawo podstawowe do wolności – Artykuł 6 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Przesłanki zgodności z prawem środka detencyjnego – Dyrektywa 2008/115/WE – Artykuł 15 – Dyrektywa 2013/33/UE – Artykuł 9 – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Artykuł 28 – Kontrola zgodności z prawem zastosowania i utrzymania środka detencyjnego –

Badanie z urzędu – Prawo podstawowe do skutecznego środka prawnego przed sądem – Artykuł 47 karty praw podstawowych

*) Artykuł 15 ust. 2 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, art. 9 ust. 3 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową i art. 28 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca w związku z art. 6 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że sprawowana przez organ sądowy kontrola w zakresie spełnienia przesłanek zgodności z prawem środka detencyjnego zastosowanego wobec obywatela państwa trzeciego, wynikających z prawa Unii, musi doprowadzić ten organ do uwzględnienia z urzędu – na podstawie przedstawionych mu akt sprawy, uzupełnionych lub wyjaśnionych w toku prowadzonego przed nim postępowania kontradyktoryjnego – ewentualnego niespełnienia przesłanki zgodności z prawem, które nie zostało podniesione przez osobę zainteresowaną.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-230/21, X przeciwko Belgische Staat

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Polityka imigracyjna – Dyrektywa 2003/86/WE – Artykuł 2 lit. f) – Artykuł 10 ust. 3 lit. a) – Pojęcie „osoby małoletniej pozbawionej opieki” – Prawo do łączenia rodzin – Małoletni uchodźca pozostający w związku małżeńskim w chwili wjazdu na terytorium państwa członkowskiego – Małżeństwo dziecka nieuznawane w tym państwie członkowskim – Wspólne zamieszkiwanie z małżonkiem legalnie

zamieszkującym w tym państwie członkowskim

*) Artykuł 10 ust. 3 lit. a) dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin w związku z art. 2 lit. f) tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: przebywająca w państwie członkowskim będąca uchodźcą osoba małoletnia pozbawiona opieki nie musi być osobą niezamężną lub nieżonatą, aby uzyskać status członka rodziny rozdzielonej do celów łączenia rodzin ze wstępnymi pierwszego stopnia w linii prostej.

Konkurencja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 10 listopada 2022 r. w sprawie C-163/21, AD i in. przeciwko PACCAR Inc, DAF TRUCKS NV, DAF Trucks Deutschland GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Konkurencja – Naprawienie szkody spowodowanej przez praktykę zakazaną w art. 101 ust. 1 TFUE – Ustalenia dokonywane w zmowie dotyczące określania cen i podwyższania cen brutto samochodów ciężarowych na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) – Dyrektywa 2014/104/UE – Przepisy regulujące dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej, objęte przepisami prawa krajowego – Artykuł 22 ust. 2 – Stosowanie *ratione temporis* – Artykuł 5 ust. 1 akapit pierwszy – Pojęcie istotnych dowodów znajdujących się w posiadaniu pozwanego lub osoby trzeciej – Artykuł 5 ust. 2 – Ujawnienie niektórych dowodów lub istotnych kategorii dowodów w oparciu o dostatecznie dostępne okoliczności faktyczne – Artykuł 5 ust. 3 – Badanie proporcjonalności wniosku o ujawnienie dowodów – Wyważenie uzasadnionych interesów stron i osób trzecich – Zakres zobowiązań wynikających z tych przepisów

*) Artykuł 5 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/104/UE z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie niektórych przepisów regulujących dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji państw członkowskich i Unii Europejskiej

należy interpretować w ten sposób, że: poczyniona w nim wzmianka o istotnych dowodach znajdujących się w posiadaniu pozwanego lub osoby trzeciej odnosi się również do dowodów, które strona, do której skierowano wniosek o ujawnienie dowodów, powinna stworzyć *ex novo*, poprzez zebranie lub sklasyfikowanie informacji, wiedzy lub danych będących w jej posiadaniu, z zastrzeżeniem ścisłego przestrzegania art. 5 ust. 2 i 3 tej dyrektywy, który zobowiązuje sądy krajowe rozpoznające sprawę do ograniczenia ujawniania dowodów do tego, co jest istotne, proporcjonalne i konieczne, z uwzględnieniem uzasadnionych interesów i praw podstawowych tej strony.

Postanowienia finansowe

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-562/20, SIA „Rodl & Partner" przeciwko Valsts ieņēmumu dienests

Odesłanie prejudycjalne – Zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – Dyrektywa (UE) 2015/849 – Artykuł 18 ust. 1 i 3 –Punkt 3 lit. b) załącznika III – Podejście oparte na ocenie ryzyka – Ocena ryzyka dokonywana przez podmioty zobowiązane – Identyfikacja ryzyka przez państwa członkowskie i podmioty zobowiązane – Środki należytej staranności wobec klienta – Wzmocnione środki należytej staranności – Państwo trzecie o wysokim ryzyku korupcji – Artykuł 13 ust. 1 lit. c) i d) – Wymogi dotyczące dowodów i dokumentacji spoczywające na podmiotach zobowiązanych – Artykuł 14 ust. 5 – Bieżące monitorowanie klientów spoczywające na podmiotach zobowiązanych – Publikacja decyzji nakładających karę

*) Artykuł 18 ust. 1 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE w związku z art. 5 i pkt 3 lit. b) załącznika III do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: nie zobowiązuje on podmiotu

zobowiązanego do przypisania klientowi automatycznie wyższego stopnia ryzyka, a w konsekwencji do podjęcia wobec tego klienta wzmocnionych środków należytej staranności na tej tylko podstawie, iż klient ten jest organizacją pozarządową, że jeden z pracowników tego klienta jest obywatelem państwa trzeciego o wysokim ryzyku korupcji lub że partner handlowy tego klienta, ale nie sam klient, jest powiązany z takim państwem trzecim. Państwo członkowskie może jednak określić w prawie krajowym takie okoliczności jako czynniki wskazujące na potencjalnie wyższe ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, które to czynniki podmioty zobowiązane są uwzględnić w ramach oceny ryzyka, jaką mają przeprowadzić wobec swoich klientów, pod warunkiem że czynniki te są zgodne z prawem Unii, a w szczególności z zasadami proporcjonalności i niedyskryminacji.

*) Artykuł 13 ust. 1 lit. c) i d) dyrektywy 2015/849 w związku z art. 8 ust. 2, art. 13 ust. 4 i art. 40 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: nie nakłada on na podmiot zobowiązany przy przyjmowaniu przez niego środków należytej staranności wobec klientów obowiązku uzyskania od danego klienta kopii umowy zawartej między tym klientem a osobą trzecią, pod warunkiem że podmiot ten może dostarczyć właściwemu organowi krajowemu inne odpowiednie dokumenty wykazujące, z jednej strony, że dokonał on oceny transakcji i stosunków handlowych pomiędzy tym klientem a ową osobą trzecią, a z drugiej strony, że należycie uwzględnił on te transakcje przy podejmowaniu środków należytej staranności ze względu na zidentyfikowane ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

*) Artykuł 14 ust. 5 dyrektywy 2015/849 w związku z art. 8 ust. 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: podmioty zobowiązane mają obowiązek przyjęcia na podstawie uaktualnionej oceny ryzyka, środków należytej staranności, w razie potrzeby wzmocnionych, wobec istniejącego już klienta, jeżeli okazuje się to właściwe, w szczególności w przypadku zmiany istotnych elementów sytuacji tego klienta, i to niezależnie od tego, że nie upłynął jeszcze przewidziany przez prawo krajowe maksymalny termin na dokonanie nowej oceny ryzyka związanego ze wspomnianym klientem. Obowiązek ten dotyczy nie tylko klientów, z którymi wiąże się wysokie ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

*) Artykuł 60 ust. 1 i 2 dyrektywy 2015/849 należy interpretować w ten sposób, że: właściwy organ krajowy, publikując decyzję o nałożeniu kary za naruszenie przepisów prawa krajowego transponujących tę dyrektywę, jest zobowiązany zapewnić, że opublikowane informacje są ściśle zgodne z informacjami zawartymi w decyzji.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 22 listopada 2022 r. w sprawach połączonych C-37/20 i C-601/20, WM, Sovim SA przeciwko Luxembourg Business Registers

Odesłanie prejudycjalne – Zapobieganie wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – Dyrektywa (UE) 2018/843 zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 – Zmiana wprowadzona do art. 30 ust. 5 akapit pierwszy lit. c) tej ostatniej dyrektywy – Dostęp każdej osoby do informacji dotyczących beneficjentów rzeczywistych – Ważność – Artykuły 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego – Ochrona danych osobowych

*) Artykuł art. 1 pkt 15 lit. c) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającej dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE jest nieważny w zakresie, w jakim przepis ten zmienił art. 30 ust. 5 akapit pierwszy lit. c) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE, w taki sposób, że ów art. 30 ust. 5 akapit pierwszy lit. c) w zmienionej wersji przewiduje, że państwa członkowskie zapewniają, aby informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym i innych podmiotów prawnych utworzonych na ich terytorium były we wszystkich przypadkach udostępniane każdej osobie.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 10 listopada 2022 r. w sprawie C-414/21, VP Capital NV przeciwko Belgische Staat

Odesłanie prejudycjalne – Swoboda przedsiębiorczości – Artykuły 49 i 54 TFUE – Przeniesienie statutowej siedziby spółki do państwa członkowskiego innego niż państwo utworzenia spółki – Odliczenie spadku wartości zaksięgowane przed przeniesieniem – Zwolnienie – Porównywalność sytuacji

*) Artykuł 49 TFUE nie stoi na przeszkodzie krajowym przepisom podatkowym, na mocy których wzrost wartości akcji lub udziałów w spółkach zaksięgowany przez spółkę w państwie członkowskim po przeniesieniu jej statutowej siedziby do tego państwa jest traktowany jako odnotowany, lecz niezrealizowany zysk kapitałowy, bez uwzględnienia kwestii, czy te akcje lub udziały stanowiły podstawę do zaksięgowania przez tę spółkę spadku wartości w dniu, w którym była ona rezydentem podatkowym innego państwa członkowskiego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-607/20, GE Aircraft Engine Services Ltd przeciwko Commissioners for His Majesty's Revenue and Customs

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 26 ust. 1 lit. b) – Nieodpłatne świadczenie usług – Nieodpłatne przekazanie bonów pracownikom przedsiębiorstwa podatnika w ramach programu uznawania i nagradzania – Transakcje uznane za odpłatne świadczenie usług – Zakres – Zasada neutralności podatkowej

*) Artykuł 26 ust. 1 lit. b) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że zakresem stosowania tego przepisu nie jest objęte świadczenie usług polegające na oferowaniu przez przedsiębiorstwo pracownikom bonów

w ramach ustanowionego przez to przedsiębiorstwo programu, mającego na celu wyróżnienie i nagrodzenie najbardziej zasługujących na uznanie i osiągających najlepsze wyniki pracowników.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie C-596/21, A przeciwko Finanzamt M

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuły 167 i 168 – Prawo do odliczenia VAT naliczonego – Zasada zakazu oszustw – Łańcuch dostaw – Odmowa prawa do odliczenia w przypadku oszustwa – Podatnik – Drugi nabywca towaru – Oszustwo dotyczące części VAT przy pierwszym nabyciu – Zakres odmowy prawa do odliczenia

*) Artykuły 167 i 168 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej dyrektywą Rady 2010/45/UE z dnia 13 lipca 2010 r., w świetle zasady zakazu oszustwa należy interpretować w ten sposób, że: drugiemu nabywcy towaru można odmówić prawa do odliczenia podatku od wartości dodanej (VAT) naliczonego z tego powodu, że wiedział on lub powinien był wiedzieć o istnieniu oszustwa w zakresie VAT popełnionego przez pierwotnego sprzedawcę przy pierwszej sprzedaży, nawet jeśli pierwszy nabywca również wiedział o tym oszustwie.

*) Artykuły 167 i 168 dyrektywy Rady 2006/112/WE, zmienionej dyrektywą Rady 2010/45/UE, w świetle zasady zakazu oszustwa należy interpretować w ten sposób, że: drugiemu nabywcy towaru, który na etapie poprzedzającym to nabycie był przedmiotem transakcji stanowiącej oszustwo dotyczące jedynie części podatku od wartości dodanej (VAT), którą państwo ma prawo pobrać, należy odmówić prawa do odliczenia VAT naliczonego w całości, jeżeli wiedział on lub powinien był wiedzieć, że nabycie to jest związane z oszustwem.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie C-458/21, CIG Pannónia Életbiztosító Nyrt. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 132 ust. 1 lit. c) – Zwolnienia dotyczące określonych czynności wykonywanych w interesie ogólnym – Świadczenie opieki medycznej w ramach zawodów medycznych i paramedycznych – Usługa, z której korzysta zakład ubezpieczeń w celu weryfikacji prawidłowości diagnozy poważnej choroby a także znalezienia i zapewnienia możliwie najlepszej opieki medycznej i leczenia za granicą

*) Artykuł 132 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że: świadczenia polegające na weryfikacji prawidłowości diagnozy poważnej choroby u ubezpieczonego w celu określenia najlepszej dostępnej opieki zdrowotnej, mając na uwadze wyleczenie ubezpieczonego i w celu zorganizowania leczenia za granicą, w przypadku gdy to ryzyko jest objęte umową ubezpieczenia, a ubezpieczony o to wnosi, nie są objęte zwolnieniem przewidzianym w tym przepisie.

Polityka społeczna

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-304/21, VT przeciwko Ministero dell'Interno, Ministero dell'Interno – Dipartimento della Pubblica Sicurezza – Direzione centrale per le risorse umane

Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – Artykuł 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Dyrektywa 2000/78/WE – Artykuł 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 – Zakaz dyskryminacji ze względu na wiek – Uregulowanie krajowe ustalające na 30 lat górną granicę wieku dla zatrudnienia komisarzy policji – Uzasadnienie

*) Artykuł 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy w związku z art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które ustala na 30 lat górną granicę wieku dla udziału w konkursie mającym na celu zatrudnienie komisarzy policji, o ile obowiązki faktycznie wykonywane przez tych komisarzy policji nie wymagają szczególnych zdolności lub, w razie gdy wymaga się takich zdolności fizycznych, takie uregulowanie, realizując zasługujący na ochronę cel, nakłada nieproporcjonalny wymóg, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

Swobodny przepływ towarów

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-175/21, Harman International Industries Inc. przeciwko AB S.A.

Odesłanie prejudycjalne – Artykuły 34 i 36 TFUE – Swobodny przepływ towarów – Własność intelektualna – Znak towarowy Unii Europejskiej – Rozporządzenie (UE) 2017/1001 – Artykuł 15 – Wyczerpanie praw przyznanych przez znak towarowy – Wprowadzanie do obrotu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) – Zgoda właściciela znaku towarowego – Miejsce pierwszego wprowadzenia towarów do obrotu przez właściciela znaku towarowego lub za jego zgodą – Dowód – Dyrektywa 2004/48/WE – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Skuteczna ochrona sądowa – Sentencja orzeczeń sądowych nieokreślająca odnośnych towarów – Trudności w wykonaniu – Ograniczony środek prawny przed sądem właściwym w sprawach egzekucji – Rzetelny proces – Prawo do obrony – Zasada równości broni

*) Artykuł 15 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej w związku z art. 36 zdanie drugie TFUE, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz dyrektywą 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw

własności intelektualnej należy interpretować w ten sposób, że: nie stoi on na przeszkodzi praktyce sądowej, zgodnie z którą sentencja orzeczenia uwzględniającego powództwo o stwierdzenie naruszenia prawa do unijnego znaku towarowego jest sformułowana w sposób, który ze względu na swoją ogólnikowość pozostawia w gestii organu właściwego w przedmiocie egzekucji tego orzeczenia ustalenie, do których towarów wspomniane orzeczenie ma zastosowanie, o ile w ramach postępowania egzekucyjnego strona pozwana może zakwestionować określenie tego, które towary są objęte tym postępowaniem, a sąd może zbadać i orzec, z poszanowaniem przepisów dyrektywy 2004/48, które towary zostały rzeczywiście wprowadzone do obrotu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego przez właściciela znaku towarowego lub za jego zgodą.

Swobodny przepływ osób

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie C-638/20, MCM przeciwko Centrala studiestödsnämnden

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ osób – Artykuł 45 TFUE – Równość traktowania – Przywileje socjalne – Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 – Artykuł 7 ust. 2 – Wsparcie finansowe na kształcenie w ramach szkolnictwa wyższego w innym państwie członkowskim – Warunek zamieszkania – Alternatywny warunek integracji społecznej dla studentów niebędących rezydentami – Sytuacja studenta będącego obywatelem państwa przyznającego wsparcie i zamieszkującego od urodzenia w państwie odbywania studiów

*) Artykuł 45 TFUE oraz art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii należy interpretować w ten sposób, że: przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego uzależniającemu przyznanie dziecku osoby, która opuściła przyjmujące państwo członkowskie, w którym świadczyła pracę, aby powrócić do pierwszego państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, i w nim zamieszkać, wsparcia finansowego na cele kształcenia w ramach szkolnictwa

wyższego w przyjmującym państwie członkowskim od warunku wykazania przez to dziecko więzi z państwem członkowskim pochodzenia, w sytuacji gdy z jednej strony dziecko od urodzenia zamieszkuje w przyjmującym państwie członkowskim, a z drugiej strony państwo członkowskie pochodzenia nakłada na innych obywateli, którzy nie spełniają warunku miejsca zamieszkania i którzy ubiegają się o takie wsparcie finansowe na studia w innym państwie członkowskim, wymóg istnienia więzi.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 10 listopada 2022 r. w sprawie C-486/21, SHARENGO najem in zakup vozil d.o.o. przeciwko Mestna občina Ljubljana

Odesłanie prejudycjalne – Publiczny system wynajmu i wspólnego użytkowania elektrycznych pojazdów samochodowych – Rozróżnienie pojęć „koncesje na usługi” i „zamówienia publiczne na dostawy” – Dyrektywa 2014/23/UE – Artykuł 5 pkt 1 lit. b) – Artykuł 20 ust. 4 – Pojęcie „umów mieszanych” – Artykuł 8 – Określenie wartości koncesji na usługi – Kryteria – Artykuł 27 – Artykuł 38 – Dyrektywa 2014/24/UE – Artykuł 2 ust. 1 pkt 5 i 8 – Rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1986 – Załącznik XXI – Możliwość ustanowienia warunku dotyczącego rejestracji danej działalności zawodowej na podstawie prawa krajowego – Niemożność nałożenia tego warunku na wszystkich członków tymczasowego stowarzyszenia przedsiębiorstw – Rozporządzenie (WE) nr 2195/2002 – Artykuł 1 ust. 1 – Obowiązek odniesienia się wyłącznie do „Wspólnego słownika zamówień” w dokumentach koncesji – Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 – Artykuł 1 ust. 2 – Brak możliwości odniesienia się do klasyfikacji NACE Rev. 2 w dokumentach koncesji

*) Artykuł 5 pkt 1 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji, zmienionej rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2019/1827 z dnia 30 października 2019 r., należy interpretować w ten sposób, że: „koncesję na usługi” stanowi czynność, poprzez którą instytucja zamawiająca zamierza powierzyć

stworzenie usługi wynajmu i wspólnego użytkowania pojazdów elektrycznych i zarządzanie tą usługą wykonawcy, którego wkład finansowy jest w przeważającej części przeznaczony na zakup tych pojazdów, i w ramach której dochody tego wykonawcy będą zasadniczo pochodziły z opłat uiszczanych przez użytkowników tej usługi, ponieważ takie cechy mogą wykazać, iż ryzyko związane z wykonywaniem powierzonych usług zostało przeniesione na tego wykonawcę.

*) Artykuł 8 dyrektywy 2014/23, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2019/1827, należy interpretować w ten sposób, że: w celu ustalenia, czy próg stosowania tej dyrektywy zostaje osiągnięty, instytucja zamawiająca powinna oszacować „całkowity obrót koncesjonariusza wytworzony podczas okresu obowiązywania umowy, bez [podatku od wartości dodanej (VAT)]”, z uwzględnieniem opłat, jakie użytkownicy będą płacić koncesjonariuszowi, a także wkładów i kosztów, jakie poniesie instytucja zamawiająca. Jednakże instytucja zamawiająca może również uznać, że próg przewidziany dla stosowania dyrektywy 2014/23, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2019/1827, zostaje osiągnięty, w sytuacji gdy inwestycje i koszty, które koncesjonariusz ma ponieść sam lub wraz z instytucją zamawiającą przez cały okres obowiązywania umowy koncesyjnej, przekraczają w sposób oczywisty ten próg stosowania.

*) Artykuł 38 ust. 1 dyrektywy 2014/23, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2019/1827, w związku z pkt 7 lit. b) załącznika V do tej dyrektywy i jej motywem 4 oraz art. 4 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1986 z dnia 11 listopada 2015 r. ustanawiającego standardowe formularze do publikacji ogłoszeń w dziedzinie zamówień publicznych i uchylającego rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 842/2011 i pkt III.1.1 załącznika XXI do tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że: instytucja zamawiająca może wymagać, w ramach kryteriów kwalifikacji i oceny podmiotowej kandydatów, aby wykonawcy byli wpisani do rejestru handlowego lub rejestru zawodowego, pod warunkiem że wykonawca może powołać się na wpis, jaki uzyskał w podobnym rejestrze w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę.

*) Artykuł 38 ust. 1 dyrektywy 2014/23, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2019/1827, w związku z art. 27 tej dyrektywy i art. 1 rozporządzenia

(WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego słownika zamówień (CPV) należy interpretować w ten sposób, że: stoi on na przeszkodzie temu, aby instytucja zamawiająca, która nakłada na wykonawców wymóg bycia wpisanym do rejestru handlowego lub rejestru zawodowego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, odnosiła się nie do Wspólnego słownika zamówień, złożonego z kodów CPV, lecz do kwalifikacji NACE Rev 2., ustanowionej w rozporządzeniu (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych.

*) Artykuł 38 ust. 1 i 2 dyrektywy 2014/23, zmienionej rozporządzeniem delegowanym 2019/1827, w związku z art. 26 ust. 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: instytucja zamawiająca nie może bez naruszania zasady proporcjonalności zagwarantowanej w art. 3 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy wymagać, aby każdy członek tymczasowego stowarzyszenia przedsiębiorstw był wpisany w państwie członkowskim do rejestru handlowego lub rejestru zawodowego w celu wykonywania działalności obejmującej wynajem i dzierżawę samochodów osobowych i furgonetek.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 listopada 2022 r. w sprawie C-54/21, Antea Polska S.A., Pectore-Eco sp. z o.o., Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy przeciwko Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2014/24/UE – Zasady udzielania zamówień – Artykuł 18 – Przejrzystość – Artykuł 21 – Poufność – Ukształtowanie tych zasad w przepisach krajowych – Prawo dostępu do zasadniczej treści przekazanych przez oferentów informacji o ich doświadczeniu i referencjach, o osobach proponowanych do wykonania zamówienia oraz o koncepcji planowanych projektów i sposobie realizacji zamówienia – Artykuł 67 – Kryteria udzielenia zamówienia – Kryteria dotyczące jakości

proponowanych prac lub usług – Wymóg uszczegółowienia – Dyrektywa 89/665/EWG – Artykuł 1 ust. 1 i 3 – Prawo do skutecznego środka prawnego – Środek zaradczy w przypadku naruszenia tego prawa z powodu odmowy udzielenia dostępu do informacji niemających poufnego charakteru

*) Artykuł 18 ust. 1 i art. 21 ust. 1 w związku z art. 50 ust. 4 i art. 55 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE, należy interpretować w ten sposób, że: stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym w dziedzinie udzielania zamówień publicznych, które wymagają, aby – z jedynym wyjątkiem tajemnic przedsiębiorstwa – informacje przekazywane przez oferentów instytucjom zamawiającym były w całości publikowane lub podawane do wiadomości pozostałych oferentów, a także praktyce instytucji zamawiających polegającej na każdorazowym uwzględnianiu wniosków o zachowanie poufności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa.

*) Artykuł 18 ust. 1, art. 21 ust. 1 i art. 55 ust. 3 dyrektywy 2014/24 należy interpretować w ten sposób, że instytucja zamawiająca:

– musi – na potrzeby ustalenia, czy odmówi oferentowi, którego dopuszczalna oferta została odrzucona, dostępu do przedstawionych przez pozostałych oferentów informacji odnoszących się do ich stosownego doświadczenia i związanych z nim referencji, do tożsamości i kwalifikacji zawodowych osób proponowanych do wykonania zamówienia lub podwykonawców oraz do koncepcji projektów, które mają zostać zrealizowane w ramach zamówienia, i sposobu jego realizacji – ocenić, czy informacje te mają wartość handlową, która nie ogranicza się do danego zamówienia publicznego, gdyż ich ujawnienie mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym lub uczciwej konkurencji;

– może ponadto odmówić udzielenia dostępu do tych informacji, jeżeli – nawet gdy nie mają one takiej wartości handlowej – ich ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub byłoby sprzeczne z interesem publicznym; oraz

– musi, w przypadku odmowy pełnego dostępu do informacji, udzielić owemu oferentowi dostępu do zasadniczej treści tych informacji, tak aby zapewnić poszanowanie prawa do skutecznego środka prawnego.

*) Artykuł 18 ust. 1 dyrektywy 2014/24 w związku z jej art. 67 ust. 4 należy interpretować w ten sposób, że: nie stoi on na przeszkodzie uwzględnieniu wśród kryteriów udzielenia zamówienia „koncepcji opracowania" projektów, które mają zostać zrealizowane w ramach danego zamówienia publicznego, oraz „opisu sposobu realizacji" tego zamówienia, o ile do kryteriów tych dołączone są specyfikacje, które umożliwiają instytucji zamawiającej dokonanie konkretnej i obiektywnej oceny złożonych ofert.

*) Artykuł 1 ust. 1 i 3 dyrektywy Rady 89/665/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r., należy interpretować w ten sposób, iż: w przypadku stwierdzenia w toku rozpatrywania odwołania od decyzji o udzieleniu zamówienia publicznego, że instytucja zamawiająca ma obowiązek ujawnić odwołującemu się informacje, w odniesieniu do których niesłusznie zachowano poufność, oraz że ze względu na nieujawnienie tych informacji naruszono prawo do skutecznego środka prawnego, stwierdzenie to nie musi koniecznie prowadzić do wydania przez tę instytucję zamawiającą ponownej decyzji o udzieleniu zamówienia, o ile krajowe prawo proceduralne pozwala sądowi rozpatrującemu sprawę na zastosowanie w toku postępowania środków przywracających poszanowanie prawa do skutecznego środka prawnego lub na uznanie, że odwołujący się może ponownie wnieść odwołanie od już podjętej decyzji o udzieleniu zamówienia. Bieg terminu na wniesienie takiego odwołania może rozpocząć się dopiero w dniu, w którym ów odwołujący się uzyskał dostęp do wszystkich informacji, w odniesieniu do których niesłusznie zachowano poufność.

Zasady ogólne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 listopada 2022 r. w sprawach połączonych C-859/19, C-926/19 i C-929/19, FX i inni

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Zwalczanie korupcji – Ochrona interesów finansowych Unii – Artykuł 325 ust. 1 TFUE – Konwencja OIF – Decyzja 2006/928/WE – Postępowania karne – Wyroki Curtea Constituțională (trybunału konstytucyjnego, Rumunia) dotyczące ukształtowania składów orzekających w sprawach dotyczących ciężkiej korupcji – Obowiązek rygorystycznego stosowania przez sędziów krajowych orzeczeń Curtea Constituțională (trybunału konstytucyjnego) – Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów w razie niezastosowania się do tych orzeczeń – Prawo odstąpienia od stosowania orzeczeń Curtea Constituțională (trybunału konstytucyjnego) niezgodnych z prawem Unii – Zasada pierwszeństwa prawa Unii

*) Artykuł 325 ust. 1 TFUE w związku z art. 2 Konwencji, sporządzonej na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich, podpisanej w Brukseli w dniu 26 lipca 1995 r., jak również decyzję Komisji 2006/928/WE z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu współpracy i weryfikacji postępów Rumunii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją należy interpretować w ten sposób, że: stoją one na przeszkodzie uregulowaniu lub praktyce krajowej, które sprawiają, że wyroki dotyczące korupcji i nadużyć finansowych związanych z podatkiem od wartości dodanej, które nie zostały wydane w pierwszej instancji przez składy orzekające złożone z sędziów wyspecjalizowanych w tej dziedzinie lub, w postępowaniu apelacyjnym, przez składy orzekające, których wszyscy członkowie zostali wyłonieni w drodze losowania, są bezwzględnie nieważne, skutkiem czego dane sprawy dotyczące korupcji i nadużyć finansowych związanych z podatkiem od wartości dodanej muszą, w stosownym przypadku wskutek wniesienia skargi nadzwyczajnej o uchylenie prawomocnego orzeczenia,

zostać rozpoznane w pierwszej lub w drugiej instancji, jeżeli stosowanie tego uregulowania lub tej praktyki krajowej może prowadzić do systemowego ryzyka bezkarności czynów stanowiących poważne przestępstwa nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe Unii lub generalnie korupcji. Obowiązek zapewnienia, aby tego rodzaju przestępstwa podlegały skutecznym i odstraszającym sankcjom, nie zwalnia sądu odsyłającego z konieczności zbadania poszanowania praw podstawowych zagwarantowanych w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Wymogi wynikające z tego art. 47 akapit drugi zdanie pierwsze nie stanowią przeszkody dla niestosowania tego rodzaju uregulowania lub praktyki krajowej, jeżeli takie uregulowanie lub taka praktyka mogą prowadzić do powstania tego rodzaju systemowego ryzyka bezkarności.

*) Artykuł 2 i art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, jak również decyzję 2006/928 należy interpretować w ten sposób, że: nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu lub praktyce krajowej, które sprawiają, że orzeczenia krajowego sądu konstytucyjnego wiążą sądy powszechne, pod warunkiem że prawo krajowe zawiera gwarancje niezależności owego sądu konstytucyjnego, w szczególności od władz ustawodawczej i wykonawczej, takie jak wymagane na gruncie powyższych postanowień i przepisów. Natomiast wspomniane postanowienia traktatu UE i rzeczoną decyzję należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które sprawia, że każde niezastosowanie się do orzeczenia krajowego sądu konstytucyjnego przez sędziów krajowych sądów powszechnych może spowodować wszczęcie wobec nich postępowania dyscyplinarnego.

*) Zasadę pierwszeństwa prawa Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu lub praktyce krajowej, które sprawiają, że krajowe sądy powszechne są związane orzeczeniami krajowego sądu konstytucyjnego i nie mogą, pod rygorem popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, odstąpić, z mocy własnych uprawnień, od stosowania orzecznictwa wynikającego z tych orzeczeń, nawet jeżeli uważają one, w świetle wyroku Trybunału, że orzecznictwo to jest sprzeczne z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, art. 325 ust. 1 TFUE lub decyzją 2006/928.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie C-289/21, IG przeciwko Varhoven administrativen sad

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Skuteczna ochrona sądowa – Krajowy przepis proceduralny przewidujący, że skarga kwestionująca zgodność przepisu krajowego z prawem Unii jest bezprzedmiotowa, w wypadku gdy przepis zostaje uchylony w toku postępowania

*) Zasadę skuteczności, tak jak została ona ustanowiona w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisowi proceduralnemu państwa członkowskiego, na podstawie którego w przypadku gdy przepis prawa krajowego kwestionowany w drodze skargi o stwierdzenie nieważności opartej na jego sprzeczności z prawem Unii zostaje uchylony i w związku z tym przestaje wywoływać skutki na przyszłość, uznaje się, że odpadł przedmiot sporu, tak że należy umorzyć postępowanie bez zapewnienia możliwości uprzedniego powołania się przez strony na ich ewentualny interes w kontynuowaniu postępowania oraz bez uwzględnienia takiego interesu.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 3 listopada 2022 r. w sprawie *Vegotex International S.A. przeciwko Belgii* (skarga nr 49812/09)

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC – prawo dostępu do sądu – prawo do rzetelnego rozpatrzenia sprawy – interwencja ustawodawcy w trakcie postępowania podatkowego uzasadniona ważnymi względami interesu ogólnego – zapewnienie pewności prawa poprzez przywrócenie utrwalonej praktyki administracyjnej – naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo

do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie

Skarżąca jest spółką belgijską z siedzibą w Antwerpii (Belgia). Spółka wniosła skargę na postępowanie w sprawie dodatkowego wymiaru podatku wraz z dopłatą, w szczególności na zastosowanie z mocą wsteczną przepisu prawa, który wszedł w życie w trakcie postępowania odwoławczego. Podnosiła ona, że gdyby przepis ten nie został zastosowany z mocą wsteczną do jej sprawy, jej zaległość podatkowa uległaby przedawnieniu stosownie do orzecznictwa Sądu Kasacyjnego. Sąd Kasacyjny w wyroku z 10 października 2002 r. orzekł, że wezwanie do zapłaty nie może przerwać biegu terminu przedawnienia w przypadku zakwestionowania wymiaru podatku. Zgodnie z odpowiednimi przepisami belgijskimi długi podatkowe przedawniały się po pięciu latach od daty, w której podatki stały się wymagalne, zaś w przypadku przerwania biegu terminu przedawnienia, rozpoczynał bieg nowy termin, który mógł być przerwany w ten sam sposób i który wygasał po pięciu latach od ostatniej czynności przerywającej bieg poprzedniego terminu, jeżeli nie zostało wszczęte postępowanie sądowe. Po wyroku Sądu Kasacyjnego ustawodawca uznał, że konieczne jest podjęcie działań w celu uniknięcia sytuacji, w której z powodu niemożności skutecznego przerwania przez organy administracyjne biegu terminu przedawnienia w celu odzyskania spornych należności podatkowych – które nie były pewne, o ustalonej wysokości i natychmiast wymagalne – wiele z nich uznanych byłoby za przedawnione oraz że potrzeba działania była szczególnie uzasadniona w świetle danych dotyczących zaległości w podatku dochodowym, z których wynikało, że sporne zaległości stanowiły ponad 40% tych zaległości. Dlatego ustawą z grudnia 2003 r. do ustawy o podatku dochodowym z 1992 r. wprowadzono mechanizm zawieszenia biegu terminu przedawnienia oraz mechanizm jego przerwania. Następnie, m.in. na podstawie opinii Rady Stanu (*Conseil d'État*), ustawą z lipca 2004 r. wprowadzono przepis prawny o charakterze interpretacyjnym mający zastosowanie do spraw, w których orzekał Sąd Kasacyjny. Zgodnie z tą nową regulacją, niezależnie od tego, czy wezwanie do zapłaty stanowi pierwszy etap właściwego postępowania, musi być również interpretowane jako czynność przerywająca bieg terminu przedawnienia w rozumieniu kodeksu cywilnego, nawet jeśli sporne zobowiązanie podatkowe (zaległość podatkowa) nie jest pewne i w ustalonej wysokości. Po wejściu

w życie tej regulacji kilku podatników złożyło wnioski do sądu ds. jurysdykcji i postępowania administracyjnego (*Cour d'arbitrage*) – obecnie to Trybunał Konstytucyjny – o uchylenie tego przepisu, ale wnioski te zostały odrzucone.

Skarżąca spółka w postępowaniu krajowym postawiła także zarzut dotyczący długości postępowania, które rozpoczęło się w październiku 1995 r., kiedy to organy podatkowe poinformowały ją o zamiarze skorygowania podatku spółki i nałożenia dopłaty, a zakończyły w marcu 2009 r. wyrokiem Sądu Kasacyjnego oddalającym apelację wniesioną przez spółkę.

W skardze do ETPC, złożonej we wrześniu 2009 r., skarżąca spółka podniosła zarzuty naruszenia art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka ze względu, w szczególności, na interwencję ustawodawcy w trakcie postępowania oraz naruszenie jej prawa do kontradyktoryjnego postępowania przed Sądem Kasacyjnym oraz prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

W wyroku Izby z 10 listopada 2020 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, jednogłośnie, że doszło do naruszenia wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji prawa skarżącej spółki do rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie. Izba uznała również, jednogłośnie, że nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 w aspekcie interwencji ustawodawcy w trakcie postępowania oraz przestrzegania zasady kontradyktoryjności w postępowaniu przed Sądem Kasacyjnym.

W lutym 2021 r. skarżąca spółka wniosła o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby na podstawie art. 43 Konwencji.

Trybunał w składzie Wielkiej Izby uznał, że w sprawie zastosowanie ma część karna art. 6 Konwencji. Dodał, że zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem, ponieważ dopłaty podatkowe różniły się od twardego jądra prawa karnego, gwarancje z art. 6 nie musiały być stosowane z pełnym rygoryzmem.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia prawa skarżącej spółki do rzetelnego procesu sądowego w aspekcie interwencji ustawodawcy w trakcie postępowania Trybunał rozpoczął od potwierdzenia i dalszego zdefiniowania ukształtowanych w jego orzecznictwie zasad dotyczących istotnych względów interesu ogólnego, które mogłyby uzasadniać ingerencję

ustawodawcy w wymiar sprawiedliwości, mającą na celu wpłynięcie na sądowe rozstrzygnięcie sporu. W ten sposób Trybunał stwierdził, że istotny charakter przyczyn powołanych w rozpoznawanej sprawie powinien być oceniany w świetle następujących elementów: czy linia orzecznictwa obalona przez interwencję ustawodawczą, której dotyczyła skarga, została uregulowana; sposób i czas uchwalenia przepisów; przewidywalność interwencji ustawodawcy; oraz zakres przepisów i ich skutki. Trybunał zauważył, że przed wydaniem wyroku Sądu Kasacyjnego z października 2002 r. utrwalona praktyka administracyjna polegała na wydawaniu zainteresowanym podatnikom wezwania do zapłaty przerywającego bieg terminu przedawnienia. Praktyka ta znajdowała wyjaśnienie w okólnikach wydanych przez organy podatkowe w latach 1994 i 1996. W wyroku z października 2002 r. Sąd Kasacyjny po raz pierwszy wypowiedział się w konkretnej kwestii, czy „wezwanie do zapłaty" przerywa bieg terminu przedawnienia, gdy nie istniała „kwota bezspornie należna". Zdaniem ETPC, wyrok ten mógł być zgodny z rolą sądu najwyższego polegającą na rozstrzyganiu ewentualnych rozbieżności lub niejasności w orzecznictwie. Niemniej jednak wykładnia Sądu Kasacyjnego nie odpowiadała wcześniejszej praktyce administracyjnej i w związku z tym miała istotny wpływ na sprawy takie jak sprawa będąca przedmiotem rozpoznawanej sprawy, w której wymiar podatku był kwestionowany przez podatnika przed właściwymi sądami. Jak zauważył belgijski Trybunał Konstytucyjny, w przeciwieństwie do innych sądów najwyższych belgijski Sąd Kasacyjny nie był uprawniony do ograniczania skutków czasowych swoich wyroków poprzez orzekanie wyłącznie ze skutkiem na przyszłość; był to jeden z powodów uchwalenia przepisów z mocą wsteczną. To właśnie z powodu wstecznego działania wyroku Sądu Kasacyjnego z października 2002 r. względem wszystkich toczących się postępowań dotyczących tych spraw, ustawodawca podjął stosowne działania.

W związku z powyższym Trybunał zważył na fakt, że wkrótce po wydaniu Sądu Kasacyjnego z października 2002 r. ustawodawca wyraźnie zasygnalizował swój zamiar niedoprowadzenia do tego, aby skutki tego wyroku utrzymywały się w czasie. W związku z tym uchwalił, w stosunkowo krótkim czasie, najpierw ustawę z grudnia 2003 r., a następnie ustawę z lipca 2004 r. Ustawodawca wyraźnie odstąpił od dokonanej przez Sąd Kasacyjny interpretacji dawnego przepisu kodeksu cywilnego. Niemniej jednak, jak

podkreślił ETPC, wyrok z października 2002 r. i późniejsze orzeczenia o podobnej treści nie mogły mieć mocy wiążącej dla ustawodawcy. Trybunał dodał, że w państwie prawa ustawodawca może zmienić ustawę w celu skorygowania wykładni prawa dokonanej przez sąd pod warunkiem jednak przestrzegania norm i zasad prawnych, w tym zasad praworządności, pewności prawa i ochrony uzasadnionego zaufania stron.

W ocenie Trybunału nie można było stwierdzić, że pewność prawa, a tym samym ochrona uzasadnionego zaufania zostały podważone przez interwencję ustawodawcy. Wręcz przeciwnie, ustawodawca starał się, wobec nieoczekiwanego rozwoju orzecznictwa Sądu Kasacyjnego, przywrócić pewność prawa poprzez przywrócenie poprzedniej praktyki administracyjnej, która była stosowana w czasie, gdy skarżąca spółka wszczęła postępowanie przed sądami krajowymi.

Trybunał zaznaczył, że w niniejszej sprawie skarżąca spółka nie mogła oczekiwać, że jej zaległości podatkowe i odpowiadające im dopłaty do podatku zostaną uznane za przedawnione w momencie wszczęcia postępowania w grudniu 2000 r. Co istotne, skarżąca spółka nie podniosła kwestii przedawnienia aż do postępowania przed sądem drugiej instancji (sądem apelacyjnym), w następstwie wyroku Sądu Kasacyjnego z października 2002 r. Można przypuszczać, że skarżąca spółka liczyła raczej na korzyści z rozwoju orzecznictwa Sądu Kasacyjnego po wydaniu wyroku z października 2002 r. Jako że nie można zarzucić skarżącej spółce, że wykorzystała w trakcie wyczerpywania krajowych środków prawnych, nowej linii orzecznictwa, która była dla niej korzystna, interwencja ustawodawcy w postaci ustawy z lipca 2004 r. nie może być uznana za zakończenie uzasadnionych oczekiwań skarżącej spółki, które istniały w chwili wszczęcia postępowania.

W odniesieniu do skutków zaskarżonych przepisów Trybunał zauważył, że w niniejszej sprawie interwencja ustawodawcy umożliwiła kontynuowanie „ścigania”, mimo że zgodnie z stanowiskiem Sądu Kasacyjnego wyrażonym w wyroku z października 2002 r. można było uznać, że termin przedawnienia upłynął.

Trybunał zauważył również, że chociaż bieg terminu przedawnienia nie został przerwany, a zatem można było go uznać za zakończony w następstwie orzeczenia Sądu Kasacyjnego z października 2002 r,

to jednak okoliczność ta nie została stwierdzona orzeczeniem sądowym, a tym bardziej orzeczeniem mającym powagę rzeczy osądzonej (*res iudicata*). Ponadto, termin przedawnienia nie upłynął również wtedy, gdy dopłata podatkowa została nałożona na skarżącą spółkę w ramach dodatkowego wymiaru podatku, ani gdy skarżąca spółka zaskarżyła go do sądu. Dopiero w trakcie postępowania przed sądem drugiej instancji, a zwłaszcza w wyniku nieoczekiwanego rozwoju orzecznictwa Sądu Kasacyjnego, skarżąca spółka podniosła zarzut, że bieg terminu przedawnienia nie został przerwany w sposób ważny i w związku z tym wygasł.

Wreszcie Trybunał zauważył, że skoro rozpoznawana sprawa dotyczyła art. 6 Konwencji (a nie art. 7), zaś dopłaty podatkowe należą przede wszystkim do sfery prawa podatkowego i różnią się od twardego jądra prawa karnego, to gwarancje art. 6 nie muszą być stosowane z pełnym rygoryzmem.

W konsekwencji Trybunał uznał, że w celu zwalczania oszustw podatkowych na dużą skalę, uniknięcia arbitralnej dyskryminacji między podatnikami i zrównoważenia skutków wyroku Sądu Kasacyjnego z października 2002 r. w celu zagwarantowania pewności prawa poprzez przywrócenie utrwalonej praktyki administracyjnej – znajdującej ponadto odzwierciedlenie w dominującym orzecznictwie sądów niższej instancji w tym zakresie – przewidywalna interwencja ustawodawcy była uzasadniona ważnymi względami interesu ogólnego.

Mając wszystko powyższe na uwadze, Trybunał większością głosów (10 do 7) orzekł, że w rozpoznawanym zakresie nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji.

Następnie ETPC odniósł się do zarzutu naruszenia wynikającego z art. 6 ust. 1 EKPC prawa dostępu do sądu oraz zasady równości broni i zasady kontradyktoryjności przez zmianę uzasadnienia przez Sąd Kasacyjny. Trybunał zauważył, że zmiana uzasadnienia jest konstrukcją sądową, za pomocą której Sąd Kasacyjny bada przedstawiony mu zarzut, porównuje go z sentencją zaskarżonej decyzji, która zarzucana jest niezgodność z prawem, i zastępuje sporne podstawy, na których sąd niższej instancji oparł swoje rozstrzygnięcie, nowymi podstawami przesądzającymi o zgodności z prawem decyzji.

Zdaniem Trybunału w sprawie nie powstała żadna kwestia związana z zasadą równości broni, na którą powołuje się skarżąca spółka. Zasada ta wymaga, aby każda strona postępowania miała zapewnioną możliwość przedstawienia swojej sprawy w warunkach, które nie stawiają jej w znacząco niekorzystnej sytuacji w stosunku do swojego przeciwnika. W aktach sprawy ani w pismach stron nie było niczego, co wskazywałoby na to, że skarżąca spółka i państwo belgijskie znalazły się w różnych sytuacjach w odniesieniu do pisemnych wniosków rzecznika generalnego lub zmiany uzasadnienia przez Sąd Kasacyjny. W związku z tym, zdaniem ETPC, zasada równości broni nie znalazła zastosowania w niniejszej sprawie.

Trybunał uznał ponadto, że zmiana uzasadnienia przez Sąd Kasacyjny nie stanowiła naruszenia prawa do postępowania kontradyktoryjnego. Trybunał zauważył, że każda ze stron otrzymała kopię pisma rzecznika generalnego do Sądu Kasacyjnego, w których wzywał on ten sąd do zmiany uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Nawet jeśli skarżąca spółka otrzymała te pisma dopiero na kilka dni przed rozprawą przed Sądem Kasacyjnym, mogła ona, zgodnie z przepisami dotyczącymi postępowania sądowego przedstawić pismo stanowiące odpowiedź na pismo rzecznika generalnego i wnieść o odroczenie rozprawy, aby ustnie lub na piśmie ustosunkować się do tych uwag.

Wreszcie, w odniesieniu do prawa dostępu do sądu, Trybunał uznał, że ewentualne ograniczenie tego prawa w związku z zastąpieniem powodów miało uzasadniony cel, a mianowicie ekonomii procesowej, a tym samym właściwego administrowania wymiarem sprawiedliwości. Trybunał uznał również, że zastosowanie tego środka nie naruszyło istoty prawa będącego przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie.

Trybunał orzekł jednogłośnie, że nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji (prawo dostępu do sądu) z powodu zastąpienia podstaw przez Sąd Kasacyjny. Trybunał stwierdził, w szczególności, że skarżąca spółka nie została pozbawiona prawa do wysłuchania przez sąd, ponieważ miała możliwość przedstawienia swoich argumentów dotyczących zarzutu podniesionego przez Sąd Kasacyjny z urzędu.

Odnośnie do zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji w aspekcie prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie Trybunał zauważył, że

postępowanie w sprawie skarżącej spółki trwało ponad 13 lat i sześć miesięcy na jednym poziomie administracyjnym i trzech poziomach jurysdykcji sądowej. Przyznał, że złożoność niniejszej sprawy związanej z podatkami może uzasadniać dłuższe terminy niż w innych rodzajach spraw, w szczególności tych, które wymagają szczególnej uwagi ze względu na ich przedmiot. Jest to szczególnie ważne, biorąc pod uwagę to, że państwo jest bardziej niż osoba fizyczna zainteresowane szybkim odzyskaniem podatku. Niemniej jednak, nawet zakładając, że gwarancja rozsądnego terminu nie powinna być stosowana z całą surowością, Trybunał uznał, że w ujęciu całościowym i w okolicznościach sprawy postępowanie wszczęte przez skarżącą spółkę przekroczyło rozsądny termin.

Trybunał orzekł zatem jednogłośnie, że doszło do naruszenia wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji prawa skarżącej do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie, gdyż postępowanie w jej sprawie trwało ponad 13 lat i sześć miesięcy.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt I SA/Gl 942/22

„Czy przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz.U.UE.L.2009.302.32), a w szczególności art. 29 ust. 1 tej dyrektywy w zw. z art. 18, art. 49 oraz 63 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana z 2012 roku - Dz. Urz. U.E. z dnia 26 października 2012 roku Nr C 326 s. 1 i nast.), należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one ustanawianiu w przepisach krajowych wymogów formalnych, takich jak w postępowaniu głównym, w korzystaniu ze zwolnień od podatku dochodowego przez instytucje wspólnego inwestowania posiadające siedzibę w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie

członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, tj. od wymogu zarządzania nimi przez podmioty zewnętrzne, które prowadzą swoją działalność na podstawie zezwolenia właściwych organów nadzoru nad rynkiem finansowym państwa, w którym podmioty te mają siedzibę?".